
Kommunal korporatisme i Århus Kommune?

Et casestudie af samspillet mellem den
kommunale forvaltning og
Interesseorganisationer på kulturområdet og
teknik- og miljøområdet i Århus Kommune.

Johan Emil Settergren
20062844

Vejleder
Anne Binderkrantz

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING	3
2.1. <i>Interest Group-skolen</i>	5
2.2 <i>Political Exchange</i>	6
2.3 <i>Teorien i forhold til opgaven</i>	7
2.3.1 ET INSTITUTIONALISERET SAMSPIL	8
2.3.2 POLITICAL EXCHANGE	8
2.4 <i>Teoretiske forventninger</i>	10
3. METODE	11
3.1 <i>Valg af cases</i>	11
3.2 <i>Valg af interviewpersoner</i>	12
3.3 <i>Interviewguide og databehandling</i>	13
3.4 <i>Generaliserbarhed</i>	13
4. CASE: DE BYNÆRE HAVNEAREALER (DBH).....	14
4.1 <i>De formelle regler</i>	14
4.2 <i>De Bynære Havnearealer</i>	14
4.3 <i>Aarhus Transport Group</i>	15
5. CASE: KULTURPOLITIKKEN 2008-2011	16
5.1 <i>De formelle regler</i>	16
5.2 <i>Kulturpolitikken 2008-2011</i>	16
5.3 <i>Kultursamvirket</i>	17
6.1 <i>Case: De Bynære Havnearealer</i>	18
6.1.1 ET INSTITUTIONALISERET SAMSPIL?	21
6.1.2 POLITICAL EXCHANGE	21
6.2 <i>Case: Kulturpolitikken 2008-2011</i>	22
6.2.1 ET INSTITUTIONALISERET SAMSPIL?	26
6.2.2 POLITICAL EXCHANGE	27
6.3 <i>Analysens resultater</i>	28
6.3.1 VARIATION OG ÅRSAGER PÅ TVÆRS AF POLITIKOMRÅDE	28
6.3.2 TEORIER OG RESULTATER	30
6.3.3 GENERALISERINGER	31
6.3.4 SAMSPILLETS KONSEKVENSER:	32
7. KONKLUSION	33
8. LITTERATURLISTE.....	34

1. Indledning

Danmark har siden Kommunalreformen, der trådte i kraft i 2007, været delt op i tre offentlige niveauer; et statsligt; et regionalt og et kommunalt niveau. I den danske velfærdsstat spiller det kommunale niveau en central rolle ift. implementering af lovgivning og et bredt spektrum af opgaver rettet mod borgerne. For kommunernes vedkommende er opgavernes karakter generelt set velfærdsydelser. Disse løses i et tæt samspil med borgerne. Kommunerne har via det kommunale selvstyre ”...ret til under statens tilsyn selvstændigt at styre deres anliggender...” (Christensen et al,2007:43). Borgerne konstituerer altså dette lokale niveau gennem kommunalvalg, og kommunerne kan herefter selv træffe beslutninger med betydning for borgerne. Af denne grund vil det være relevant for interesseorganisationer af forskellig størrelse og type at søge indflydelse på det kommunale niveau. På trods af dette faktum, har korporatisme-forskningen næsten udelukkende behandlet samspillet mellem stat og interesseorganisationer (Ronit,1998:22).

Jeg vil med min opgave forsøge at kaste en smule lys over området, ved at undersøge samspillet mellem Århus Kommune og henholdsvis Kultursamvirket og Aarhus Transport Group (ATG) igennem et casestudie. Jeg vil undersøge vedtagelsen af Århus Kommunes kulturpolitik 2008-2011 og projektet vedrørende De Bynære Havnearealer (DBH), og dermed bidrage til den begrænsede litteratur om korporatisme på det lokale område.

Mit teoretiske udgangspunkt er således korporatismen, der har sat fokus på, at interesseorganisationer kan indgå i et institutionaliseret samspil med den offentlige forvaltning. Det bliver derfor opgavens mål, empirisk at undersøge om der finder et institutionaliseret samspil sted i de to cases.

Da de to cases varierer på politikområdet, bliver det interessant, at se på hvilke faktorer der har betydning for en eventuel variation. Både fordi det kan tænkes, at forskellige områder fordrer forskellige slags interesseorganisationer, og fordi forskellige strategier, traditioner og ressourcer i litteraturen er blevet nævnt i forbindelse med varierende politikområder (Binderkrantz,2005:77-79).

For at forklare disse eventuelle variationer i samspillet vil jeg benytte Political Exchange-perspektivet, der har sin rod i økonomisk rationel teori. Det indebærer, at parter kan indgå i et institutionaliseret samspil, hvis gevinsterne opvejer omkostningerne. Opgaven får således både et element af en eksplorativ tilgang via

Political Exchange-perspektivet, og et element af kontrollogik via variationen på politikområde på tværs af de to cases.

Da samspillet, alt andet lige, kun er interessant, hvis interesseorganisationerne har indflydelse på den førte politik på det kommunale niveau, vil dette afslutningsvis blive kommenteret i opgaven.

Problemstillingen for min opgave bliver således:

Finder der et institutionaliseret samspil sted mellem den kommunale forvaltning og interesseorganisationer indenfor teknik- og miljøområdet og kulturområdet i forbindelse med vedtagelsen af henholdsvis "De bynære Havnearealer" og "Kulturpolitikken 2008-2011" i Århus Kommune?

En interesseorganisation defineres i forbindelse med opgavens problemstilling som: *En sammenslutning af borgere, andre juridiske personer eller andre organisationer, der søger at få indflydelse på politiske og administrative beslutninger – uanset hvor stor en del af organisationens samlede indsats, der går til dette formål* (Binderkrantz,2005: 54;Christensen *et al*,2007:230).

Jeg vil i denne opgave først opridse undersøgelsens teoretiske fundament. Der redegøres for den del af korporatismeteorien der kan kategoriseres som Interest Group-skolen. Derefter er Political Exchange-perspektivet inddraget, for at kunne sige noget om variationerne i det institutionaliserede samspil, hvis et sådant findes. Teorien konkretiseres ift. opgaven, og der udledes nogle teoretiske forventninger som svar på problemstillingen. Herefter redegøres for de metodiske overvejelser, der ligger bag de fire interviews, jeg har foretaget, og dermed den kvalitative analyse af problemstillingen. For at kunne forstå de to cases vil jeg i næste del redegøre for de to cases; De formelle regler på området, udviklingen i casen og den implicerede interesseorganisation. Slutteligt vil jeg foretage en tværgående analyse for at kunne besvare problemstillingen. Jeg vil redegøre for variationen af samspillet på tværs af de to politikområder, og fortolke undersøgelsen resultater ud fra den teoretiske ramme og diskutere resultaterne ift. de teoretiske forventninger og hvad der eventuel generaliseres til ud fra de to konkrete cases. Opgaven vil blive afsluttet med en samlet konklusion.

2. Teori

Da det ifølge problemstillingen skal afdækkes, om der finder et institutionaliseret samspil sted mellem henholdsvis ATG og Kultursamvirket og den kommunale forvaltning i Århus Kommune, anvendes korporatismelitteraturen som udgangspunkt for denne opgave. Da der netop her er eksplicit fokus på, at visse interesseorganisationer har en privilegeret adgang til og et tæt samspil med den offentlige forvaltning.

Da Schmitter i 1974 stillede spørgsmålet: ”*Still the Century of Corporatism?*” (Ibid.: 85), satte han sig for at undersøge de forskellige definitioner og anvendelser af begrebet korporatisme, og fandt frem til, at der herskede meget uklarhed om begrebet (Schmitter,1974:85-86). Schmitters bidrag til korporatismelitteraturen, eller neokorporatismen, bliver således en mere empirisk bundet definition, på hvordan korporatisme, efter hans mening, bør anskues og operationaliseres (Ibid.:93). Der er dog fortsat i dag stor diskussion om korporatismen, og den bliver stadig defineret og anvendt forskelligt (Binderkrantz,2005:32-37; Christiansen & Nørgaard,2003:13). Det bliver derfor nødvendigt med en præcis afgrænsning af opgavens teoretiske ramme. Fordi definitionen, operationaliseringen og målingen af de valgte begreber har afgørende betydning, for hvad der vægtes i den empiriske analyse. I det følgende vil jeg på baggrund af opgavens karakter og kommunale fokuspunkt, redegøre for Interest Group-skolen og Political Exchange-perspektivet.

2.1. Interest Group-skolen

Udgangspunktet for Interest Group-skolen er, at korporatismen ikke skal ses som en del af kapitalismen, men som en del af det liberale demokrati, og den har sin modsætning i pluralismen (Schmitter,1974:86). Den klassiske pluralisme betragter ikke interesseorganisationerne som privilegerede, men som aktører der udefra prøver at påvirke det politiske system (Binderkrantz,2005:27).

Det er for min opgave centralt, at samspillet mellem interesseorganisationer og forvaltningen skal kunne analyseres i andre sektorer end de økonomirelaterede, som traditionelt har været indkomst-, arbejds- og landbrugspolitik. Derfor er Interest Group-skolen valgt som, den af de to hovedretninger, der kan identificeres indenfor korporatismelitteraturen (Christiansen *et al*,2008:1-2). Netop fordi den anerkender, at korporatismen i postindustrielle samfund også finder sted mellem regeringen og

relevante interesser på områder som uddannelse, miljø og kultur (Lijphart,1999:174). Lijphart finder en sammenhæng mellem et lands demokratimodel og om samspillet med interesseorganisationerne er korporativt eller pluralistisk. Konsensusdemokratier som det danske er karakteriseret ved inklusion som ideal med forhandlinger og kompromiser. Der vil derfor være en større tendens til et korporativt samspil med interesseorganisationerne (Lijphart,1999:2-3). Derfor er denne retning mest central i en dansk kontekst.

2.2 Political Exchange

Et interessant og vigtigt spørgsmål er, hvorfor selve præmissen for korporatismen: et privilegeret samspil mellem stat og interesseorganisationer opstår, og hvad der får det til at forandres eller forblive stabilt. Intet tilsiger nemlig staten at inddrage interesseorganisationerne i et samspil, og interesseorganisationerne kan deslige nægte at deltage i samarbejdet af ideologiske årsager, eller fordi deres interesser kan varetages via andre metoder (Bull,1992:267). Martin J. Bull antager derfor, som et led i sin kritik af Schmitters korporative idealtipe og meget af den efterfølgende litteratur, at et dynamisk element skal tilføjes korporatismebegrebet, så det ikke udelukkende er strukturelt funderet. Tilføjelsen er, at det antages, at det korporative samspil er baseret på en politisk bytterelation – Political Exchange. Perspektivet antager via rationel choice baseret institutionalisme, at organisationer, såvel som statslige aktører handler rationelt og egennyttemaksimerende, ud fra nogenlunde stabile og givne præferencer (Christiansen,1997:350). Det kan dermed klargøres hvordan den dynamik, som Bull benævner hjertet i den korporative proces, forklarer samspillet opståen og udvikling (Bull,1992:256-266).

Political Exchange kan defineres som; *Et forhold stat og interesseorganisation indleder, i hvilket staten opgiver dele af sin beslutningsmæssige autoritet til organisationerne, til fordel for at disse garanterer deres medlemmers støtte til en given fælles beslutning.* Der lægges i dette Political Exchange-perspektiv mere vægt på selve processen og bytterelationens betydning for samspillet end på de institutionelle rammer. Antagelsen er her endvidere, at staten skal ses som en aktør – frem for 'blot' en arena, som i pluralismen. Der skal to aktører til, før en bytterelation kan etableres (Ibid.:263).

Betingelsen for, at både stat og interesseorganisation vil deltage i den politiske bytterelation er, at begge parter omkostninger ved at etablere og deltage i samspillet, opvejes af de forventede gevinster. De skal altså være mindst lige så godt stillet gennem samspillet som uden. Typen af gevinster er for begge parter både direkte og indirekte. For interesseorganisationerne gælder det bl.a. tilgang til beslutninger og en styrket position, der også internt i organisationen har indirekte effekter for især ledelsen. Mens det for staten kan betyde øget effektivitet ift. implementeringen af givne politikker og en øget legitimitet (Bull,1992:269;Christensen *et al*,2007:232). Da samspillet mellem forvaltning og interesseorganisation tit gentages i en række ikke-enderlige spil, hentes antagelser fra spilteorien om, at aktørerne tager hensyn til, at de skal mødes igen, og at de har en fælles fortid. Derfor kalkulerer organisationerne deres strategiske træk igennem hensynet til hvad de formoder forvaltningens fremtidige strategi er, og omvendt. Her er altså et element af usikkerhed involveret i samspillet, og begge parter kan forfølge både kort- og langsigtede mål, i et spil hvor gevinster opvejes imod omkostningerne løbende (Christiansen *et al*,2004:28-29).

2.3 Teorien i forhold til opgaven

Det er helt centralt for opgaven, at få defineret korporatismebegrebet. Som nævnt tidligere har dette været meget omdiskuteret i litteraturen, og deraf følger, at der ikke ligger en entydig definition af begrebet. Definitionen skal kunne rumme, at korporatismen foregår på det kommunale niveau. I forlængelse heraf, vil jeg benytte følgende definition af korporatisme, som grundlag for min opgave: *"...det forhold, at bestemte organiserede interesser indtager en privilegeret og institutionaliseret placering i den politiske og administrative beslutningsproces, hvad enten denne vedrører den offentlige politiks tilblivelse eller implementering heraf."* (Christiansen & Nørsgaard,2003:13). Da den danske velfærdsstat er opbygget omkring en stor kommunal sektor, der både beslutter og implementerer politik på en lang række områder, med direkte effekt for borgerne, bliver sammenhængen mellem denne definition af korporatisme og det kommunale niveau tydelig og relevant.

For at det kan afgøres, om der er tale om et institutionaliseret samspil mellem interesseorganisationerne og den kommunale forvaltning i de to valgte cases og dermed korporatisme, skal begrebet "institutionaliseret samspil" forklares. Dette bør

gøres, så det svarer bedst muligt til teorien, så den definitions-mæssige validitet bevares mest muligt.

2.3.1 Et institutionaliseret samspil

”Korporative institutioner er, ... et sæt af formelle og uformelle regler og normer, som tilsiger bestemte mønstre for samspil mellem forvaltning og organiserede interesser” (Christiansen,1997:353). Ud fra dette kan uddrages, at jo flere institutioner og tættere mønstret er, desto mere institutionaliseret er samspillet. Institutionaliseringen kan altså både komme til udtryk formelt og uformelt. Typisk ser man den formelle institutionalisering som antallet af råd, nævn, kommissioner og udvalg, hvor interesseorganisationer er repræsenteret. Mens den uformelle institutionalisering kan komme til udtryk gennem uformelle møder og høringer, hvor interesseorganisationer ofte eller periodisk inddrages i beslutningsprocessen (Ibid.).

Styrken af det institutionaliserede samspil kan ses som et kontinuum, hvor den stærkeste institutionalisering fordrer, at de samme organisationer deltager i beslutningsforberedende kommissioner, råd og nævn med beføjelser ift. de vedtagne loves implementering i et fast mønster til fordel for andre organisationer indenfor et bestemt politikområde. Mens institutionaliseringen er svagere, hvis der ’blot’ foretages en bred høring, hvor alle berørte interesser kan ytre sig. Her er der samtidig ingen faste normer for inddragelse af bestemte organisationer. I den modsatte ende af kontinuummet findes den rene pluralisme, hvor det systematisk er organisationerne der tager kontakt til statens myndigheder, og hvor intet fast samspil er etableret (Christiansen & Nørgaard,2003:14).

2.3.2 Political Exchange

Der ligger i bytterelationen – Political Exchange – at der for både forvaltning, politikere og interesseorganisationer vil være omkostninger og gevinster ved at indgå i et gensidigt samspil. Antagelsen er som nævnt, at der ligger en rationel cost-benefit-kalkule bag hvert samarbejde. Alle parter afgiver en vis mængde autonomi, alt efter hvor tæt samspillet er, fordi de er med til at fremme en politik, som de ikke

nødvendigvis ville have fremmet uden samspillet (Bull,1992:269-270; Christiansen,1997:357).

For involverede interesseorganisationer kan bytterelationen være en vej til øget indflydelse gennem adgang til beslutningsprocessen, og dermed være en direkte gevinst (Bull,1992:269). Samtidig får interesseorganisationerne information om fremtidige politiske og administrative beslutninger, og de har gennem samspillet mulighed for at påvirke den information embedsværket og politikerne får til rådighed, og de er dermed med til at påvirke formuleringen af nye politikker. Der er desuden indirekte gevinster ift. organisationens medlemmer og lederens magt og prestige, der kan styrkes, hvis organisationen opnår politiske resultater, og dermed gavner sine medlemmer (Ibid.:269).

På den anden side af bytterelationen, er der for forvaltningen også direkte gevinster ved at indgå i et institutionaliseret samspil. Det kan være med til at øge en given politiks legitimitet og den fremtidige implementering (Ibid.). Desuden kan forvaltningen sikre at forskellige interessers viden (Binderkrantz,2005:33) bliver hørt og diskuteret på tværs af interesserede organisationer med forvaltningen som mægler i denne forhandlingsarena. På denne måde kan forskellige synspunkter blive hørt og diskuteret, således at der skabes fælles forståelse for andre interessers problemstillinger i forbindelse med et fælles politikområde, samtidig med at uforudsete problemer kan løses præventivt i kraft af organisationernes konkrete viden (Christiansen,1997:355). Denne eksklusive viden overdrives dog ofte, da det virker mere legitimt, at begrunde samspillet med viden end med ønsket om indflydelse (Christensen *et al*,2007:241). I denne sammenhæng kan nævnes, at forvaltningen kan få en indirekte gevinst i, at samspillet kan give interesseorganisationerne en illusion af at de har indflydelse. Dermed sikrer forvaltningen den sociale kontrol (Bull,1992:269).

Politikerne kan også imødesee direkte gevinster ved samspillet med interesseorganisationer. Politiske beslutninger er altid omgiver af usikkerhed, fordi disse kan omgøres i fremtiden, når det politiske flertal ser anderledes ud. Derfor kan inddragelsen af interesseorganisationer være med til at sikre givne beslutninger imod fremtidige ændringer, fordi de berørte interesser har legitimeret beslutningen en gang, og selv er integreret i løsningen (Blom-Hansen & Daugbjerg,1999:17). I forhold til min opgave, er det et åbent spørgsmål, hvad disse gevinster betyder på det kommunale niveau, der generelt er præget af konsensuskultur, fordi forventningerne

stammer fra det statslige niveau. Samlet set får både forvaltning, politikere og interesseorganisationer reduceret en del usikkerhed om udefrakommende faktorer, ved at deltage i et institutionaliseret samspil, hvilket er en gevinst for alle parter (Christiansen,1997:355). Samtidig er det centralt, at Political Exchange-perspektivet ikke angiver, på hvilket niveau bytterelationen finder sted. Derfor kan det antages, at så længe deltagernes gevinster opvejer omkostningerne, kan perspektivet anvendes på det kommunale niveau, med de samme forventninger som fra det statslige niveau.

2.4 Teoretiske forventninger

Det teoretiske udgangspunkt for opgaven er korporatismen. Derfor ligger der i forlængelse af teorivalget en antagelse af, at nogle interesseorganisationer vil indtage en privilegeret og institutionaliseret placering i den politiske og administrative beslutningsproces. Der er dog ikke sikkerhed for at interesseorganisationerne partout inddrages i samspillet. Som følge af Political Exchange-perspektivet må det kunne forventes, at der findes et institutionaliseret samspil mellem forvaltning og interesseorganisation, hvis begge parter opvejer omkostningerne.

Det antages at politikområdet har betydning for graden af institutionaliseringen. Teorien om politikområdets betydning går på, at de områder der kan karakteriseres som enten specifik regulering eller offentlig produktion, vil være præget af en højere grad af privilegeret inddragelse end de politikområder, der er præget af generel regulering. Der er her tale om områder, hvor bestemte grupper berøres meget direkte af den offentlige politik, og disse grupper bliver derfor naturligt at være yderst interesserede i at få politisk indflydelse. Området vil typisk være præget af en meget teknisk karakter, og derfor vil forvaltningen have stor interesse i, at inddrage de berørte interesser, fordi de kan påvirke de politiske tiltags implementering og indsigten på området (Binderkrantz,2005:77-78). Det må derfor kunne forventes, at institutionaliseringen af samspillet mellem forvaltning og interesseorganisation er tættere på teknik- og miljøområdet end på kulturområdet, fordi området er præget af meget mere specifik regulering og har en yderst teknisk karakter, hvor transporterhvervenes interesser specifikt berøres.

3. Metode

Jeg vil her redegøre for mine metodiske valg. Jeg har valgt, at foretage undersøgelsen som en kvalitativ analyse, så det bliver muligt at indfange de formelle og de uformelle sider ved samspillet mellem forvaltningen, politikerne og interesseorganisationerne. Samtidig får jeg herigennem mulighed for at spørge ind til aktørernes bevæggrunde og erfaringer, således at Political Exchange-perspektivet kan benyttes. Da jeg undersøger to forskellige politikområder, indenfor den samme kommune, får opgaven herigennem et komparativt element. Der er to logikker der gør sig gældende ift. den valgte metode. For det første bruges det varierende politikområde som en kontrollogik. Hvor den afhængige variabel – korporatisme i form af samspillet mellem forvaltning og interesseorganisation – kontrolleres vha. en variation på den uafhængige variabel – politikområde. Samtidig får opgaven et eksplorativt element i og med, at Political Exchange-perspektivet appliceres på de to cases, for dermed at kunne finde nogle mønstre, der kan forklare den eventuelle variation imellem de to cases.

3.1 Valg af cases

Århus Kommune er Danmarks eneste kommune, der har rent magistratstyre. Hvilket betyder at kommunens daglige ledelse drives af magistraten, der består af seks professionelle folkevalgte politikere, der hver især har det politiske og administrative ansvar for deres egen afdeling. Den faglige ekspertise er altså placeret under politisk ansvar (ÅK, B). Samtidig er Århus Danmarks næststørste by. Begge forhold har indflydelse på generaliserbarheden af analysens resultater.

Fordi undersøgelsen belyser to forskellige politikområder i én kommune, frem for et område på tværs af forskellige kommuner, bliver en række faktorer med mulig selvstændig betydning holdt konstant. Det er bl.a. byrådets partisammensætning, kommunestørrelsen, demografien og økonomiske forhold. Designet bliver dermed tilnærmelsesvis et most similar system design, idet en række faktorer holdes konstant på begge politikområder, mens det antages at eksistensen og styrken af det institutionaliserede samspil vil variere på tværs af politikområdet, med de forskelle der er mellem kulturområdet og teknik- og miljøområdet.

3.2 Valg af interviewpersoner

I mit valg af interviewpersoner, lagde jeg vægt på, at de skulle være centralt placeret ift. processen omkring de to cases, fordi deres viden om samspillet dermed må forventes at have været størst. Tabel 1. giver en oversigt over interviewpersonernes stilling og placering i de to cases.

Tabel 1: Interviewpersonerne

Kulturområdet		Teknik- & miljøområdet	
Forvaltning <i>Line Wagener</i>	Interesseorganisation <i>Elisabeth Wedderkopp</i>	Forvaltning <i>Niels-Peter Mohr</i>	Interesseorganisation <i>Preben Juste</i>
<i>- Fuldmægtig og ansvarlig for Kulturpolitik ken 2008- 2011.</i>	<i>- Bestyrelsesformand for Kultursamvirket.</i>	<i>- Afdelingsarkit ekt i Planlægning og byggeri under magistratsafde lingen for Teknik & miljø.</i>	<i>- Sekretariatschef i Aarhus Transport Group og repræsentant i Århus Kommunes følgegruppe omkring DBH.</i>

Samlet set giver de fire interviewpersoner et godt indblik i de to cases fra både organisationernes og den kommunale forvaltnings perspektiv. Alle fire har været centralt placeret, og deltaget aktivt, så de kan med rette betragtes som informanter og repræsentanter på områderne. Line Wagener er den fuldmægtige i kulturforvaltningen, der har forfattet selve politikken og hun har været med under hele processen (Interview:Kulturforvaltningen). Elisabeth Wedderkopp har i kraft af sin post som bestyrelsesformand for Kultursamvirket været den helt centrale person i samspillet om kulturpolitikken. En post hun har haft igennem en årrække, hvilket giver hende erfaringer fra forhandlinger omkring tidligere kulturpolitikker. Dette kan være relevant ift. problemstillingen. Jobbet som bestyrelsesformand er på frivillig basis. Hun er til dagligt ansat ved Granhøj dans, en af de institutioner, der er medlem af Kultursamvirket (Interview:Kultursamvirket). Niels-Peter Mohr har været afdelingsarkitekt i kommuneplanlægningsafdelingen siden 2000, altså næsten i hele den afgrænsede periode omkring DBH. Samtidig er det ham, som har været

sagsbehandler ift. den nedsatte følgegruppe omkring DBH. Dermed har han et gennemgående kendskab til casen og samarbejdet med de interesseorganisationer, der har været involveret. Preben Juste er ansat som sekretariatschef for ATG. Han står til dagligt for kontakten til Århus Kommune, og har derfor et indgående kendskab til samspillet med forvaltningen og politikerne (Interview:ATG).

3.3 Interviewguide og databehandling

De fire interviews blev gennemført ud fra semistrukturerede interviewguides, sådan at processen kunne styres undervejs ved at ændre rækkefølgen og formen i spørgsmålene som en reaktion på interviewpersonernes svar. Interviewguiderne var bygget op omkring en række forskningsspørgsmål, der skulle afdækkes under interviewene, samt forslag til interviewspørgsmål baseret på forskningsspørgsmålene og skrevet i et mere 'normalt' og tilgængeligt sprog (Kvale,1998:133-136). Problemstillingen var bestemmende for forskningsspørgsmålene og disse var ens for alle fire interviews, mens interviewspørgsmålene blev tilpasset det enkelte interview. Alle fire interviews blev optaget elektronisk, efter aftale med interviewpersonerne, og transskriberet så præcist som muligt. For at forbedre reliabiliteten har jeg lyttet alle interviews igennem efter transskriberingen, for at finde eventuelle fejl. Slutteligt foretog jeg en kvalitativ indholdsanalyse af de fire interviews med henblik på analysen. Her tog jeg i min kodning udgangspunkt i de teoretisk udledte kategorier fra problemstillingen, frem for en åben kodning (Flick,2002:190).

3.4 Generaliserbarhed

Datamaterialet antages at være validt, på baggrund af ovenstående valg, og jeg mener derfor at kunne konkludere centrale pointer om samspillet mellem forvaltningen og de to valgte interesseorganisationer på kultur og teknik- og miljøområdet i Århus Kommune. Da der er tale om en kvalitativ analyse af to konkrete cases, kan der ikke foretages en statistisk generalisering til samspillet på andre områder i Århus Kommune eller til de samme områder i andre af landets kommuner. Det er derimod muligt at foretage en analytisk generalisering, hvor det vurderes, i hvor høj grad resultaterne fra min undersøgelse kan anvendes i andre sammenhænge, altså konkret fra situation til situation (Kvale,1998:228).

4. Case: De Bynære Havnearealer (DBH)

For at kunne belyse samspillet mellem kommuneplanlægningsafdelingen under forvaltningen for planlægning & byggeri under magistraten for teknik og miljø og ATG ordentligt ift. problemstillingen, vil jeg kort præsentere kommunens formelle regler for samspil på området, processen omkring projektet DBH og interesseorganisationen Aarhus Transport Group. Desuden har jeg valgt at afgrænse tidsperioden omkring projektet til at gå fra december 1997 frem til i dag. Selve idéen om udviklingen af Århus Havn går ellers 20-30 år tilbage i tiden. Det er dog blevet vurderet, at det ikke er nødvendigt med et langt tidsperspektiv, for at kunne besvare problemstillingen tilfredsstillende.

4.1 De formelle regler

I 2004 vedtog Århus byråd 'Århusmodellen' for borgerinddragelse. Denne model byggede ved vedtagelsen på allerede benyttet praksis, men stadfæster altså nogle helt konkrete principper for, hvordan borgerinddragelsen for fremtiden skulle se ud i Århus Kommune. Denne model gælder i dag for alle magistrater og forvaltninger i kommunen, og bygger på 8 grundprincipper (ÅK,D).

I forbindelse med casen omkring DBH blev der således også nedsat en følgegruppe, hvor forskellige interessenter omkring havnen – herunder ATG – blev inviteret til at sidde med, for at kunne forhindre problemer med projektet som kunne have været undgået. Desuden blev der afholdt høringsrunder, hvor alle i princippet kunne ytre deres holdning til projektet (Interview: Kommuneplanlægningen). Der er ingen formel regel eller lov om, at netop interesseorganisationen ATG skal høres i sager om større anlægsprojekter i Århus Kommune.

4.2 De Bynære Havnearealer

I denne korte redegørelse for projektet omkring DBH er der fokuseret på de aspekter, hvor ATG og andre interesser har været involveret i processen.

I december 1997 vedtog Århus Kommune den såkaldte Masterplan for Århus Havns udvidelse. Via de kommentarer der kom fra borgere og andre interessenter omkring havnen, bl.a. ATG, blev et konkurrenceoplæg udfærdiget til en

idékonkurrence om anvendelsen af bestemte havnearealer nær byens centrum (Interview:Kommuneplanlægningen) I 2001 vedtog Århus Kommune en kommuneplan og udarbejdede en handlingsplan, på baggrund af vinderforslaget og en efterfølgende offentlig debat, der beskrev de fremtidige intentioner med omdannelsen og anvendelsen af DBH. Handlingsplanen blev i 2003 opfulgt af Helhedsplanen for DBH. Denne blev også til i forbindelse med en længere offentlighedsfase, hvor interesser af forskellig art blev inddraget i processen, herunder igen ATG. I 2005 overtog Århus Kommune DBH fra Århus Havn. Byrådet vedtog samme år en kvalitetshåndbog for DBH, hvor visioner og rammer for projektets fremtid blev fastlagt. I løbet af 2007 blev den gamle container havn flyttet og Århus Kommune solgte de første grunde til byggeri over flere udbudsrunder. Disse udbudsrunder fortsatte i 2008, hvor flere projekter blev vedtaget. Desuden blev visionen om DBH reelt til virkelighed, da det første spadestik til et af byggerierne fra første udbudsrunde blev taget (Interview:Kommuneplanlægningen; DBH,A). Under hele processen med DBH har kommuneplanlægningsafdelingen afholdt i alt fem møder med, den til projektet nedsatte, følgegruppe, hvor ATG har deltaget, og dermed varetaget sine medlemmers interesser (ÅK,B).

4.3 Aarhus Transport Group

For at forstå ATG's rolle i forbindelse med vedtagelsen og udformningen af DBH bliver det nødvendigt med en kort redegørelse for interesseorganisationens virksomhed.

ATG blev officielt dannet i april 1993 på baggrund af et idégrundlag, om at styrke samarbejdet mellem transportens interessenter, sikre erhvervslivet fortsatte konkurrenceevne i region Midtjyllands fremtidige udvikling og sætte fokus på Århus som et af Danmarks vigtigste knudepunkter for transport; til lands; til vands og i luften. ATG råder over en bred medlemsskare. De 39 medlemmer er bl.a. speditører, banker, revisionsfirmaer, Mols-Linien A/S og mange andre aktører på Århus Havn (DBH,B). ATG indgår i forskellige følgegrupper nedsat af Århus Kommune, også den omkring DBH. Desuden arbejder ATG sammen med andre interesseorganisationer både på lokalt og nationalt plan. Bestyrelsen består af elleve medlemmer og sekretariatet ledes til dagligt af Preben Juste. Selv samme Preben Juste var og er stadig ATG's ansigt udadtil i forbindelse med forhandling med kommunen bl.a. til følgegruppemøderne (ATG,A).

5. Case: Kulturpolitikken 2008-2011

For at kunne belyse samarbejdet mellem kulturforvaltningen og Kultursamvirket omkring tilblivelsen af den seneste kulturpolitik i Århus Kommune, vil jeg først præsentere de formelle regler på området. Derefter vil der kort blive redegjort for den proces, der førte til vedtagelsen af en fireårig aftale om en samlet politik på kulturområdet. Til sidst vil interesseorganisationen Kultursamvirket blive præsenteret kort.

5.1 De formelle regler

Kulturområdet udmærker sig ved at være meget lidt lovreguleret. Modsat sport- og fritidsområdet der er underlagt en masse regler og lovgivning, er der for kulturforvaltningen meget vidde rammer for hvad man vil støtte og hvordan (Interview:Kulturforvaltningen). Den mest konkrete regulering der er på området er omkring de forskellige støttepuljer kulturforvaltningen administrerer (ÅK,E). De største kulturinstitutioner i Århus Kommune, som får mere end en million kroner i årlig støtte, skal som betingelse for støtten underskrive en kontrakt med kommunen. Igennem disse fireårige kontrakter sikrer kommunen en løbende dialog og indflydelse på institutionernes mål og leverancer på kulturområdet. Flere af Kultursamvirkets medlemmer er på kontrakt med kommunen (Interview:Kulturforvaltningen).

Ydermere gælder der for kulturpolitikken de samme principper for borgerinddragelse som i casen omkring DBH. Principper der knytter sig til 'Århusmodellen', og som derfor ikke vil blive gentaget, jf. opgaveafsnit 4. Det er ingen steder nedfældet direkte, at Kultursamvirket skal høres i forbindelse med den gentagne proces omkring kulturpolitikker i Århus Kommune, selvom organisationen er oprettet på initiativ fra kommunen.

5.2 Kulturpolitikken 2008-2011

Den kulturpolitik som Århus byråd enstemmigt vedtog d. 5 marts 2008 var nummer seks i rækken af helhedsplaner på kulturområdet. Det var dermed en politisk plan, der skulle danne rammen for fire års overordnet kulturpolitik i Århus Kommune, og den byggede således videre på erfaringer fra tidligere kulturpolitikker.

Forløbet med kulturpolitikken startede i februar 2007 med en række møder mellem kulturforvaltningen og forskellige implicerede parter. Kultursamvirket afholder i maj 2007 deres årlige medlemsmøde, hvor repræsentanter fra kulturudvalget og rådmanden deltog og forskellige partiers kulturpolitisk prioriteringer drøftes. To uger senere afholder den daværende kulturrådmand Flemming Knudsen et møde med Kultursamvirkets bestyrelse, hvor Kultursamvirkets idéer og ønsker til kulturpolitikken blev drøftet, samtidig med at rådmanden præsenterede en oversigt over de foreløbige satsningsområder. Senere på året, i august 2007, blev kulturpolitikken sendt i høring. Her indgav Kultursamvirket sammen med 53 andre (ÅK,A) høringssvar med kommentarer til det oplæg kommunen var kommet med. Høringssvarene blev bearbejdet af kulturforvaltningen, men ved det efterfølgende budgetforlig medio september 2007 blev det kun til få budgetudvidelser på kulturområdet. Dette resulterede i, at Kultursamvirket blandt andre søgte om fortræde for kulturudvalget, for at luften sin utilfredshed.

Lidt utraditionelt, og af årsager der ikke vil blive behandlet her, da det ikke er væsentligt ift. Kultursamvirkets inddragelse og problemstillingen, skred tidsplanen for kulturpolitikken og den blev først endeligt vedtaget i marts 2008, i stedet for i udgangen af 2007 (Interview:Kulturforvaltningen).

5.3 Kultursamvirket

Kultursamvirket blev oprettet som interesseorganisation i 1998 på initiativ fra Århus Kommune og en række kulturinstitutioner. Formålet var: *"at fastholde og styrke Århus' kulturelle profil"* (ÅK,A). Ifølge interesseorganisationens vedtægter findes der nogle krav til de institutioner, som ønsker at være medlem af paraplyorganisationen Kultursamvirket. Det mest centrale krav er, at kulturinstitutionerne skal modtage fast driftstilskud fra Århus Kommune. Dette krav er stillet ud fra tankegangen om vejledning til gengæld for driftstilskud (Interview:Kultursamvirket). Kultursamvirket har 41 medlemmer bestående af udvalgte kulturinstitutioner i Århus, fra Aros til Den Gamle By, for hvem det er fælles, at de modtager penge fra Århus Kommune og er godkendt af Kultursamvirkets bestyrelse. Medlemmerne mødes hvert kvartal til medlemsmøder og én gang årligt til en generalforsamling, hvor organisationens fælles linie udstikkes, således at bestyrelsen og især formanden Elisabeth Wedderkopp kan tale på vegne af alle 41 medlemmer overfor forvaltning og politikere.

6. Analyse

Det bliver i forbindelse med denne analyse interessant, at se på spørgsmålet om hvordan samspillet mellem forvaltning og interesseorganisation fungerer i praksis. I det følgende vil, karakteren af samspillet blive analyseret. Det vil især ske ift. de to cases, men også ud fra en generel betragtning af forholdet mellem interesseorganisation og forvaltning på disse to områder. Ud fra interviewpersonernes udsagn om samarbejdet, vil jeg komme med en vurdering af, om der er tale om et institutionaliseret samspil i hver af de to cases. Herefter vil jeg gennemgå organisationernes og forvaltningernes omkostninger og gevinster ud fra political exchange-perspektivet. Analysen vil blive afsluttet med nogle generelle kommentarer om de eventuelle mønstre, der kan spores i samspillet mellem henholdsvis kulturforvaltningen og Kultursamvirket og kommuneplanlægningsafdelingen under forvaltningen for planlægning og byggeri og ATG. Samt forklaringer på variationen i samspillet på tværs af de to cases.

6.1 Case: De Bynære Havnearealer

Karakteren af samspillet mellem ATG og kommuneplanlægningen i forbindelse med DBH bærer præg af, at være helt i tråd med de faste mønstre, der tegner sig mellem kommunen og interesseorganisationen generelt.

ATG sidder med i den følgegruppe, forvaltningen oprettede i forbindelse med den handlingsplan der blev vedtaget i forbindelse med projektet. *”Det de skulle være med i, det var det politikskabende, hvor vi ville hen med denne her bydel osv.”* (Interview:Kommuneplanlægningen). Interesseorganisationen blev altså især inddraget i den indledende fase af projektet, hvor værdigrundlag og visioner skulle diskuteres. De seneste år har følgegruppen ikke været indkaldt, fordi det nu handler om driften og ikke udformningen af projektet. ATG udtaler da også, at: *”vi interesserer os ikke så meget for DBH. Ikke ud over hvis de begynder at genere...”* (Interview:ATG).

Formelt har samspillet altså været fokuseret på den idéskabende fase, hvor følgegruppens kommentarer har været brugt aktivt i forvaltningens forberedende arbejde. Det har været kørt igennem flere faste kanaler – følgegruppen, hørings svar og andre fora hvor kommunen og erhvervslivet samarbejder – og været baseret på en gensidig viden om fordelene ved dialog (Interview:ATG;Kommuneplanlægningen).

Det uformelle samspil bærer, i projektets nuværende fase, præg af en mere ad hoc-agtig tilgang fra begge parter. Der er fx i forbindelse med havnens nuværende drift nogle støjgener ift. beboelse. Dette agter ATG at fremlægge borgmesteren ad uformel vej. *"Næste gang vi ses, der vil jeg nok trække ham til side og sige, at vi har et problem."* (Interview:ATG).

Indtrykket af det generelle samspil mellem transporterhvervets interesser og Århus Kommune er, at det er *"...fasttømret..."* (Interview:Kommuneplanlægningen) uanset om det handler om projektorienteret arbejde eller den daglige drift. Kontakten er både tæt på det formelle og det uformelle plan. Der er flere etablerede kanaler for denne kontakt. Hvert byggeprojekt kommunen starter, bliver fuldt af oprettelsen af en følgegruppe, hvor de interesserede parter inviteres til at deltage aktivt. Der er lovpligtige høringsprocesser i forbindelse med både lokalplaner og kommuneplaner, hvor planlovens to trin fordrer, at interesser kan gøre indsigelser af to omgange (Interview:Kommuneplanlægningen;Planloven,A). Ydermere er der oprettet et erhvervsudvalg, en havnekomité og afdelinger for erhvervsudvikling i bl.a. borgmesterens afdeling. Der er altså: *"...en lang række felter, hvor kommunen er i kontakt med erhvervslivet."* (Interview:Kommuneplanlægningen), hvilket giver et billede af et meget tæt institutionaliseret samspil.

Ud fra de to interviews kan der findes flere forklaringer på dette tætte samspil. Historisk set har der altid været et specielt forhold mellem Århus Havn og Århus Kommune *"...det er ligesom noget helligt her..."* (Interview:ATG). Havnen er kommunal, og det er borgmesteren, der er formand for havnen. Dermed er han altid i en dobbeltposition, hvilket ATG selvfølgelig spiller på i samspillet (Ibid.). Der er altså en kæmpe tradition for havnevirksomhed i Århus Kommune. Kombinerer man det, med et stærkt ønske om at hele tiden ville udvikle havnen, så den er konkurrencedygtig ift. fx havnene i Hamborg og Göteborg, så har man et stærkt fundament for et tæt samspil mellem transporterhvervet og kommunen (Interview:Kommuneplanlægningen). Det er derudover en vigtig faktor, at denne type projekter og den daglige drift, bærer massivt præg af at være meget baseret på tekniske spørgsmål og stram lovgivning. Sagen er den, at kommuneplanlægningsafdelingen leverer et fagteknisk arbejde hver dag udført af fagfolk som arkitekter, ingeniører og landinspektører, og for at dette arbejde skal være præget af ekspertise og et fokus på så få tekniske fejl som muligt, inddrages de parter,

som skal udføre og benytte det. kommunen planlægger. Tekniske spørgsmål tages i opløbet og implementeringen kører glattere (Interview:Kommuneplanlægningen).

Forvaltningens og interesseorganisationens syn på sig selv og modparten spiller centralt ind i denne case. *"...de er næsten altid med i gruppen, fordi transporterhvervet i Århus er vigtigt; ...det er jo nogen af dem vi har meget fornøjelse af..."* (Interview:Kommuneplanlægningen). ATG nyder altså en privilegeret position ift. spillet med forvaltningen. En position de har opbygget gennem en vedvarende dialog med kommunen, kombineret med en tro på at det nytter noget at gøre opmærksom på sine interesser, uanset hvor stejlt kommunen står, fordi *"...det bliver vi nød til..."* (Interview:ATG). Desuden synes det, at betyde enormt meget, at ATG har ansat en medarbejder til at: *"...finde ud af hvad kommunen har gang i, følge med i deres internetsider og bekendtgørelser..."* (Ibid.). En medarbejder der både står for den formelle og uformelle kontakt til Århus Kommune. Formelt udtrykker Preben Juste ATG's holdninger gennem de følgegrupper, de er repræsenteret i. Han formidler bestyrelsens holdninger via de andre, tidligere nævnte, faste institutioner for samspil, og han bruger 'Århusmodellen' til at finde ud af hvilken vej kommunen vil, og hvornår organisationen skal sætte ind med dialog ift. de faste procedure forvaltningerne har opstillet, hvor *"...intet er tilfældigt..."* (Interview:Kommuneplanlægningen).

Arbejdet foregår desuden via uformelle kanaler fordi *"Århus er en lille by, alle kender alle."* (Interview: ATG), og dette udmønter sig i, at ATG tager kontakt til byrådspolitikerne ved receptioner og konferencer. Altid i en god tone, fordi samarbejdet er kontinuerligt – det kommer en ny sag om tre måneder – hvor der igen skal diskuteres og findes løsninger (Ibid.). ATG nævner desuden deres brug af især Jyllands-Posten i forbindelse med store sager. En avis som de oftest har på deres side, måske også lidt fordi Preben Justes bror er tidligere chefredaktør på avisen. Igen her har AGT en lidt særlig position i Århus, og det synes muligt at påvirke især byrådspolitikerne af denne vej (Ibid.). Man får altså igennem casen omkring DBH og det generelle samspil mellem ATG og kommuneplanlægningen et billede af, et meget tæt samarbejde mellem erhvervslivet og Århus Kommune, der både fungerer via formelle og uformelle kanaler. Med til billedet skal dog tilføjes, at den stramme lovgivning og områdets tekniske karakter gør, at det typisk måske 'kun' er tyve procent af en politik der er op til diskussion. De resterende firs procent bliver forhandlet på plads af politikerne i byrådet, hvor andre problematikker råder

(Interview:Kommuneplanlægningen). Dette er selvfølgelig med til at sætte nogle rammer op for samspillet mellem forvaltning og kommune.

6.1.1 Et institutionaliseret samspil?

Ud fra det forrige afsnit kan det konkluderes, at samspillet mellem ATG og kommuneplanlægningsafdelingen under magistraten for teknik og miljø i den grad er institutionaliseret, som følge af de mange formelle og uformelle kanaler Århus Kommune har oprettet. ATG er repræsenteret i følgegrupper, som bliver brugt i forbindelse med projekter som DBH, og de bliver hørt i forbindelse med forberedelse og implementering af beslutninger på daglig basis. Også det uformelle samspil er stærkt institutionaliseret, gennem den kontakt ATG har med byrådspolitikere rundt omkring i Århus. Endvidere har følgegruppemøderne også et uformelt element ifølge Niels-Peter Mohr, da nogle af de diskussioner der tages her, ikke fremgår af det endelige referat (Interview:Kommuneplanlægningen). Dermed er ATG's position også privilegeret. De bliver altid hørt, også selvom politikerne ikke nødvendigvis følger dem. De har et specielt forhold til Jyllands-Posten og der er sågar eksempler på, at de er blevet inviteret på kurser afholdt af Århus Kommune (Interview:ATG).

6.1.2 Political Exchange

Det tyder i høj grad på, at gevinsterne opvejer omkostningerne ved samarbejdet mellem forvaltningen og interesseorganisationen, da samspillet er så institutionaliseret som det er. Det rækker ud over hvad parterne er forpligtet til.

Gevinsterne for ATG er, at de gennem den privilegerede inddragelse får vished om en masse uklarheder. De får en masse viden omkring kommunes visioner og planer, "...inden de kan læse om det i avisen..." (Interview:Kommuneplanlægningen). Samtidig med at de deltager i en forhandlingsarena, især i forbindelse med følgegrupperne, hvor de gennem dialog får forståelse for andre organisationer og kommunens synspunkter. Den interne enighed i disse følgegrupper er med til at mindske usikkerheden om omgivelserne. Det er samtidig med til at få interesseorganisationerne til at tage ansvar over for hinanden og for deres respektive udsagn via disse følgegrupper. Interesseorganisationerne kan altid henvise til deres udsagn via de offentlige dokumenter, og derved bevise, at de gjorde indsigelser. Det

giver dem yderligere en følelse af, at blive lyttet til og taget alvorligt. Desuden får ATG optimeret deres argumenter, fordi de er klar over, at hvis forvaltningen ikke godtager og fagligt respekterer deres argumenter, så bliver samspillet undergravet.

Forvaltningen bliver styrket igennem en øget effektivitet i implementeringen og særdeles gunstige muligheder for at nedbringe mængden af fejl i forbindelse med planlægning og byggeri. *"...så der ved man også, vha. dem, hvad er så konsekvenserne ved de byrådsbeslutninger der bliver truffet."* (Interview:Kommuneplanlægningen). Forvaltningen har pga. områdets tekniske karakter en proaktiv strategi for at undgå flest mulige fejl. Der er tale om en gensidig udveksling af viden og erfaringer mellem kommunens fagfolk og dagligdagens eksperter: brugerne. Fejl og uenigheder bliver taget i opløbet og forvaltningen *"...får nogen meget mere nuancerede afvejede kvalificerede indlæg..."* (Interview:Kommuneplanlægningen).

Hverken forvaltningen eller ATG udtrykker nogen omkostninger ved samspillet. Der vil dog være nogle omkostninger ved et så institutionaliseret samspil. Begge parter mister både tid og autonomi via samspillet. De mange møder og samarbejdskanaler kræver tid, og en smule ressourcer ift. mødelokaler og lønninger, men især ATG's omkostninger til at have en medarbejder, der varetager deres interesser overfor kommunen, får de igen ved at komme tabt arbejdsfortjeneste i forkøbet.

Begge parter giver desuden udtryk for, at møderne og den mere uformelle kontakt altid foregår i en god tone, da ingen af parterne på lang sigt vil være tjent med et ringere samspil. Dermed lægger de vægt på en kontinuerlig proces, hvor erfaringer tages med til næste projekt.

6.2 Case: Kulturpolitikken 2008-2011

Overordnet set var processen omkring kulturpolitikken 2008-2011 ikke optimal ift. inddragelsen af Kultursamvirket. Både kulturforvaltningen og Kultursamvirket giver udtryk for, at de ikke har været helt tilfredse med den måde processen forløb på: *"...den proces har vi ikke været så skide tilfredse med selv..."* (Interview:Kultursamvirket); *"...de burde jo være det fælles talerør for alle byens kulturinstitutioner...de er ikke så stærk en part som de kunne være..."* (Interview:Kulturforvaltningen). Kultursamvirket giver selv udtryk for at de kom for

sent ind i processen. En proces de ellers blev inviteret til at deltage i tidligt. I stedet fik Kunstrådet, den anden store tværgående organisation i Århus Kommune, en vigtig rolle under forhandlingerne om kulturpolitikken, i kraft af deres evalueringer af de forskellige kulturinstitutioner i kommune. Dette råds ekspertudtalelser brugte forvaltningen som input ift. udformningen af politikken (Ibid.).

Kultursamvirket deltog, om ikke optimalt, i processen omkring kulturpolitikken som der er blevet redegjort for i afsnit 5. Der er en række vigtige nedslagspunkter ift. en vurdering af Kultursamvirkets interessevaretagelse overfor det politiske liv i denne case. Det karakteristiske ved disse punkter er, at Kultursamvirket hele tiden kom ind i processen med reaktioner, på politik, planer og forliger der var vedtaget. De var hele tiden et skridt bagefter. *"...jeg havde inviteret dem til der i starten af maj, i starten af processen...så skal de også komme forberedte!"* (Ibid.). De blev altså forsøgt inddraget tidligt i processen, før andre ikke-kommunale interessenter, men levede ikke op til forvaltningens forventninger. Det høringssvar de indgav ved den offentlige høring, som var en utilfredshed med det fremlagte budget, gav Kultursamvirket en lidt falsk illusion om indflydelse, da det reelt kun var formuleringerne der blev ændret. Samtidig og måske mere centralt fik det bestemte politikere til at lytte. *"...Der har været lydhørhed overfor vores kommentarer...i særdeleshed fra de andre politikere...som har været meget obs. på kulturen..."* (Interview:Kultursamvirket). Kulturforvaltningen giver dog udtryk for, at have brugt de indkomne høringssvar i processen op til budgetforliget (Interview:Kulturforvaltningen). Budgetforliget er helt centralt mht. indflydelse, fordi: *"...hvis de (kulturinstitutionerne) skal gøre deres indflydelse gældende, så er det op til budgetforligene,...hvis man ikke får noget igennem der, så nytter det ikke noget."* (Ibid.). Derfor er Kultursamvirkets fortræde for kulturudvalget kort tid efter, ikke noget der får karakter af reel indflydelse, men mere blot en reaktion på noget der er bestemt. Ligesom deres brug af de lokale medier, mere bar præg af kommentarer om utilfredsheds og et *"avisstunt"* (Interview:Kultursamvirket), end egentlige oplæg til proaktive forandringer.

Hvordan forklarer man så denne uoptimale indflydelse for Århus' eneste paraplyorganisation på kulturområdet? Faktisk er både Kultursamvirket og kulturforvaltningen helt enige om årsagerne til at kulturens samlede stemme, ikke lød højere i sagen om kulturpolitikken 2008-2011. *"...jeg har simpelthen ikke haft tid..."*, *"...det er jo noget vi skal gøre frivilligt..."*, *"...så vores arbejde vil jo altid komme i*

første række” (Interview:Kultursamvirket). Det kommer ikke bag på Kultursamvirket, at de pga. deres ’rigtige’ arbejde, ikke har haft tid til at varetage deres opgaver i forbindelse med kulturens interesser godt nok, og at samspillet dermed er blevet af en svagere karakter, end det kunne ønskes. Kulturforvaltningen giver udtryk for yderligere elementer end den manglende tid, som faktorer i samspillet karakter i forbindelse med casen: *”Det er jo en ren organisation af frivillige. Og på den måde er de jo heller ikke professionelle ift. håndteringen af kontakten med det politiske system og forvaltning.”* (Interview:Kulturforvaltningen). Det handler altså i høj grad om ressourcer. Både rent økonomisk, ift. at det er frivillige der skal finde tid til at gå til møder og forberede sig, ud over deres lønnede job. Samtidig er der nogle faglige ressourcer, der gør sig gældende. Det kræver en vis indsigt, at manøvrere rundt i den politiske verden, og her halter Kultursamvirket, efter kulturforvaltningens mening, efter. Det er en indsigt, der er nødvendig ift. hvornår man skal sætte sine begrænsede kræfter ind, få at få mest mulig indflydelse (Ibid.).

Et andet vigtigt element ift. samspil og den uoptimale indflydelse er den måde forvaltningen ser på Kultursamvirket, og især den måde Kultursamvirket ser sig selv. Forvaltningen ser Kultursamvirket som: *”...en vigtig sparringspartner, ...de eneste organiserede part fra kulturlivet, ...repræsenterer jo institutionerne, ...vi inddrager særligt Kunstrådet og Kultursamvirket...de er de store partnere...”* (Ibid.). Derfor vil forvaltningen gerne involvere dem hurtigt i processer som den om kulturpolitikken, men der ligger også hele tiden et krav om at interesseorganisationen skal: *”bringe sig selv i spil.”* (Ibid.). Kultursamvirket har et noget mere pessimistisk syn på deres egen eksistensberettigelse. De regner med, at eksistere i en eller anden form, så længe at kulturinstitutionerne har en interesse i, at der er nogen der tager hånd om deres interesser, men ift. samspillet med det politiske liv er tonen mere skeptisk. *”...vi er jo ikke noget powerfuldt organ...vi er jo ikke engang rådgivende faktisk, altså de spørger os, men vi har jo ikke noget at skulle have sagt.”* (Interview:Kultursamvirket). Denne lidt besynderlige holdning fra bestyrelsesformanden i en interesseorganisation, må i kombination med, at det er et frivilligt arbejde for hende, betyde noget for hvor mange kræfter og intentioner man lægger i det, uanset hvor meget man så end brænder for kulturlivet i Århus.

Da kulturpolitikken jo fungerer som en slags cyklus, der bliver gentaget hvert fjerde år, giver det også mening, at tale om erfaringer og ønsker til fremtidige forhandlinger om kulturpolitikker. Kultursamvirket lægger da heller ikke skjul på, at

denne proces var: ”...*anderledes end den forrige kulturpolitik.*” (Interview: Kultursamvirket), og at de vil bruge erfaringerne fra denne gang til den næste Kulturpolitik, for at komme tidligere ind i processen. Denne bevidsthed gav sig også til udtryk hos forvaltningen, der efter hele processen var overstået udsendte spørgeskemaer til de medvirkerne organisationer og institutioner, for at kunne bruge erfaringerne i næste kulturpolitik (Interview:Kulturforvaltningen).

Nogle ting har ændret sig i samspillet mellem Kultursamvirket og forvaltningen over de seneste år. Tidligere havde kommunen tildelt interesseorganisationen en sekretær, som indkaldte til møder og skrev referater. Derudover blev Kultursamvirkets møder tidligere afholdt på selve kulturforvaltningen, hvor kulturchefen Ib Christensen derigennem tit brugte ti minutter på at informere om situationen på området (Interview:Kultursamvirket). Sekretæren er blevet sparet væk og Kultursamvirket holder nu sine møder ude på de forskellige institutioner i stedet. Noget tyder på, at forklaringen på det nuværende samspils karakter peger i retning af, at Kultursamvirket var blevet lidt forvente i deres indstilling til kulturforvaltningen. Da processen så startede, og de ikke var godt nok forberedte, følte de sig ”...*rendt over ende...*” (Ibid.) af forvaltningen, og rettede derefter deres formelle og især uformelle opmærksomhed på bestemte byrådspolitikere, som de tidligere har prøvet at påvirke (Ibid.). Naturligvis er det politikerne, der i sidste ende vedtager kulturpolitikken, men hvis man som interesseorganisation ikke går tidligt ind i processen, og får påvirket og informeret den lovforberedende instans – forvaltningen – så får man ikke flyttet specielt meget, heller ikke engang på kulturområdet, som må karakteriseres som ”...*politiseret...*” og ”...*politisk ømtåleligt...*” (Interview:Kulturforvaltningen;Kultursamvirket). Når kassen er smækket i efter det årlige budgetforlig, er der ikke andet at gøre, end at give sin utilfredshed til kende, og vente et år på, at der igen skal forhandles. Resultatet af samspillet i denne case blev, at Kultursamvirket, som følge af manglende ressourcer – tid, tilstrækkelig indsigt i den politiske proces og et noget defensivt syn på egne muligheder – ikke formåede at være den fælles talerør for deres medlemmer, kulturinstitutionerne, de ifølge Kulturforvaltningen burde være.

6.2.1 Et institutionaliseret samspil?

Samspillet mellem kulturforvaltningen og Kultursamvirket virker overordnet til at være ret institutionaliseret. De ovennævnte karakteristika, som får samspillet til at fremstå som uoptimalt, kan ikke ødelægge indtrykket af et samspil, som fremstår ret tæt og virksomt ad både formelle og uformelle veje.

Kultursamvirket bliver af forvaltningen betragtet som den ene af kun to vigtige samspilspartnere på kulturområdet. Faktisk den eneste organisation der repræsenterer de vigtigste kulturinstitutioner i Århus Kommune. De blev inviteret til, at deltage i det forberedende arbejde med Kulturpolitikken, tidligt i processen. Dette viser, at de nyder en privilegeret adgang til et muligt samarbejde med forvaltningen, uanset om de så udfylder den rolle eller ej. Plus at kulturchefen Ib Christensen hvert kvartal har et uformelt møde med bestyrelsesformanden for Kultursamvirket. Desuden har Århus Kommune selv været med til at tage initiativ til, at få oprettet Kultursamvirket. Kommunale penge blev tidligere brugt på at lette organisationens arbejde via en sekretær og møder afholdt på forvaltningen. Selvom disse goder i dag er sparet væk, så viser det alligevel, sammen med udtalelser fra kulturforvaltningen, at Århus Kommune vil inddrage kulturinstitutionernes interesser igennem Kultursamvirket, i den grad, at de selv er med til at tage initiativ til, at samarbejdet er virksomt og professionelt. Dette er jo også nødvendigt, hvis kulturlivet i Århus Kommune skal være progressivt, det meste af forvaltningens arbejde med institutionerne er jo i forbindelse med den daglige drift af disse. Der er altså igennem de kontrakter Århus Kommune har med institutionerne en daglig kontakt med forvaltningen om udviklingen på de enkelte kulturområder og i de støttede institutioner. En kontakt som jo naturligt bliver af en meget uformel og personlig karakter. Århus Kommune er jo heller ikke større end, at *'alle kender alle'* (Interview:Kultursamvirket;Kulturforvaltningen). Kultursamvirket har ydermere en del uformel kontakt med diverse byrådspolitikere: *"Vi mødes jo ude i byen...og så sidder vi og snakker om alt muligt fra himmel til jord."* (Interview:Kultursamvirket).

Alt i alt er kulturområdet ikke særligt stor i Århus Kommune, og institutionaliseringen foregår lidt på to niveauer. For det første har mange af Kultursamvirkets medlemmer en tæt kontakt med forvaltningen igennem deres kontrakter. Dette er udtryk for et institutionaliseret bytteforhold, som vil blive behandlet i næste afsnit. For det andet har Kultursamvirket som interesseorganisation

både formelt og uformelt en ret tæt kontakt med både forvaltning og politikere. I forbindelse med casen omkring kulturpolitikken, forsøgte forvaltningen at inddrage Kultursamvirket tidligt i processen og dermed tildele dem en privilegeret adgang. Dette vil formentlig også ske næste gang der skal forhandles kulturpolitik.

6.2.2 Political Exchange

Da der er et ret stærkt formelt og uformelt institutionaliseret samspil mellem Kultursamvirket og forvaltningen, synes gevinsterne generelt at overstige omkostningerne, men hvad får de så ud af samspillet? – forvaltningen og interesseorganisationen.

Konkret er Kultursamvirkets gevinster knyttet mest til medlemmernes daglige kontakt med forvaltningen. Der er her tale om et helt klart bytteforhold, hvor institutionerne får driftsstøtte, mens kommunen får en underskrevet kontrakt med løfter om leverancer af kultur til borgerne. Som interesseorganisation får Kultursamvirket dermed indirekte viden gennem medlemmerne, og direkte viden om kommunens intentioner gennem de fire årlige møder med forvaltningschefen. Gennem den privilegerede status forvaltningen tilskriver Kultursamvirket får de tidligt mulighed for, at gøre deres interesse gældende og skabe lydhørhed for deres kommentarer.

Det uformelle samspil med især byrådspolitikerne kan ses som en forhandlingsarena, hvor forskellige synspunkter diskuteres og Kultursamvirket ”*Får en lille føler på pulsen...*” (Interview:Kultursamvirket) og en øget viden om det politiske spil. Dette gør dem i sidste ende bedre til at varetage især de mindre institutionernes interesser og vise, at deres interesse gør en forskel (Ibid.).

Kulturforvaltningens gevinster handler, ud over menings- og vidensudveksling, som er med til at lette den daglige drift og dermed implementeringen af kulturpolitikken for kommunen, om legitimitet. ”...Kultursamvirket...bliver inddraget som part som vi mener er vigtige til at få blåstemple den politik man nu vedtager...” (Interview:Kulturforvaltningen). Både forvaltning og politikere bruger inddragelsen til at få skabt accept af vedtaget politik, og til at ”...ramme virkeligheden...” (Ibid.). Dermed får forvaltningen brugbar viden, som er nødvendig, når der skal laves oplæg til fremtidige politiske beslutninger.

Hverken forvaltningen eller Kultursamvirket lægger vægt på, at tabet af autonomi betyder noget i det daglige samspil. De eneste direkte omkostninger der er centrale, er Kultursamvirkets utilfredshed med tabet af deres sekretær. Derimod er der nogle indirekte tab i forbindelse med casen om kulturpolitikken. Kultursamvirket følte, at de blev ”...gjort som gidsler...” (Interview:Kultursamvirket), og dermed var med til at legitimere en politik de ikke stod inde for. Dette skyldes dog i lige så høj grad, deres dårlige forberedelse op til mødet med rådmanden. Kulturforvaltningen kan i denne forbindelse også have et ønske om en stærk interesseorganisation på kultursiden, i kampen om de kommunale midler, overfor de andre magistrater. Derfor kan samspillet med en interesseorganisation, der ikke helt lever op til forvaltningens forventninger, ses som en omkostning, der dog generelt overstiges af gevinsterne.

6.3 Analysens resultater

I de foregående afsnit er samspillet mellem forvaltningen og interesseorganisationer på kulturområdet og teknik- og miljøområdet analyseret. Jeg vil i analysens sidste del se på den variationen mellem de to cases og årsagerne til disse. Desuden vil jeg sætte resultaterne op imod den teoretiske ramme, og de forventninger den medførte. Derefter vil jeg se på om, resultaterne er udtryk for noget unikt, eller om der kan generaliseres til bredere sammenhænge. Afslutningsvis vil jeg kommentere på de konsekvenser samspillet har haft i de to cases.

6.3.1 Variation og årsager på tværs af politikområde

Overordnet kan det ud fra de to cases konkluderes, at der foregår et formelt og uformelt samspil mellem forvaltning og interesseorganisation. Styrken og graden af det institutionaliserede samspil varierer dog imellem de to politikområder. Både det formelle og det uformelle samspil er tættere i casen omkring DBH. Variationen vil blive analyseret ift. politikområde, organisationernes ressourcer herunder aktørernes erfaringer og vha. Political Exchange-perspektivets cost-benefit-kalkuler.

Området omkring DBH er af en sådan teknisk karakter, at forvaltningen og interesseorganisationernes samspil foregår via ret mange kanaler både formelt og uformelt. De tekniske spørgsmål bliver diskuteret til følgegruppemøder og der foregår en dialog mellem forvaltning og interesseorganisationer kontinuerligt. Så selvom der

er tale om enkeltstående projektarbejde, så har begge parter blik for det langsigtede perspektiv, da der hele tiden kommer nye anlægsprojekter. Ligesom casen omkring kulturpolitikken er udtryk for en cyklus, der gentages hvert fjerde år.

Modsat DBH er kulturområdet ikke præget af tekniske spørgsmål overhovedet. I stedet er dette område i høj grad præget af at være politiseret. Så selvom området, relativt set, ikke er en stor post på kommunens budget, så har byrådspolitikerne et vælgermæssigt incitament, til ikke at skære i støtten til kulturområdet (Interview:Kultursamvirket). Kulturområdets profil kan altså være grunden, til at Kultursamvirket bruger mere energi på det uformelle samspil med politikerne end på at sætte tidligt ind ift. forvaltningen. På kulturområdet er lovgivningen meget bred modsat beslutningerne omkring DBH, der skal opfylde planloven og diverse regler og bestemmelser ift. tekniske standarder og lokal- og kommuneplaner. Så selvom begge områder er omfattet af 'Århusmodellen', så er institutionaliseringen tættere på det tekniske område. Det er desuden centralt for samspillet, at institutionerne på kulturområdet – altså Kultursamvirkets medlemmer – har indgået individuelle kontrakter med Århus Kommune. Dermed har de enkelte medlemmer af interesseorganisationen et dagligt samarbejde med forvaltningen, hvilket underminere Kultursamvirkets position lidt, i form af den viden der kommer fra kulturmiljøet til forvaltningen. ATG varetager mere overordnet sine medlemmers holdninger med en samlet stemme. Desuden er der for ATG's medlemmer mange flere økonomiske ressourcer på spil. De er direkte økonomisk berørt af, at samspillet med forvaltningen bliver så godt så muligt, så problemerne bliver løst inden de når at blive omsat i tabt arbejdsfortjeneste. Kultursamvirkets medlemmer mister jo ikke deres kontrakter hvis samspillet med deres interesseorganisation ikke går godt. Så politikområdets opbygning får altså i høj grad betydning for samspillets karakter.

Analysen af de to cases har yderligere vist, at interesseorganisationernes ressourcer – økonomiske som personrelaterede – spiller en central rolle for hvordan samspillet udarter sig. Både ATG og Kultursamvirket er paraplyorganisationer, der søger at påvirke politiske og administrative beslutninger. Begge organisationer har en bestyrelse som på medlemmernes vegne beslutter en strategi og metoder til at forfølge denne. I Kultursamvirket er det bestyrelsesformanden der hovedsagligt står for den formelle og uformelle kontakt til politikerne, mens medlemmerne igennem deres kontrakter har en hel del kontakt med forvaltningen. Formandens kontakt med forvaltningen er mere begrænset især pga. manglende tid. ATG's medlemmer har

derimod ansat en sekretariatschef til at stå for en professionel kontakt til kommunen. Dette udmønter sig naturligt i et tættere og mere institutionelt samspil i casen omkring DBH. Preben Juste har ganske enkelt tid til, hele tiden at være opmærksomme på udmeldingerne fra forvaltningen og politikerne. Mens Elisabeth Wedderkopp er stærk begrænset af sit 'rigtige' job.

I forlængelse af dette har det vist sig, at aktørernes forskellige erfaringer og syn på sig selv er en årsag til variation i samspillet. Kultursamvirket stiller således hele tiden spørgsmålstejn ved deres egen berettigelse, frygter for at den næste rådmand ikke vil inddrage dem i samspillet. Samtidig giver processen omkring kulturpolitikken erfaringer til næste gang der skal interageres med forvaltningen. ATG har et anderledes positivt syn på egne evner og slår bl.a. fast at *"...det er altid os der kommer først..."* (Interview:ATG), og at de fra tidligere ved, at de nok skal få den ønskede dispensation i en given sag.

I forhold til Political Exchange-perspektivet har analysen vist, at især forvaltningens cost-benefit-kalkuler giver forskellige resultater. På begge områder gælder det, at omkostningerne opvejes af gevinsterne således, at både forvaltning og interesseorganisation stilles bedre via samspillet end uden. Det er dog tydeligt, at der er flere gevinster for forvaltningen omkring DBH ved at inddrage interesseorganisationer. Den viden og ekspertise de får ind, især via følgegruppemodellen, giver betydeligt bedre handlingsplaner og oplæg til det politiske niveau, samtidig med at det breder ejerskabet omkring projekterne ud. Dermed tages der mere ansvar omkring det besluttede fra de implicerede parter. Kulturforvaltningen får viden om kulturinstitutionerne gennem kontrakterne og den nødvendige ekspertviden igennem Kunstrådet. På trods af dette, ønsker kulturforvaltningen en højere fælles stemme via Kultursamvirket, men anerkender også forklaringerne på hvorfor samspillet er begrænset af ressourcemangel.

6.3.2 Teorier og resultater

Sætter man analysens resultater op imod den valgte teori og de følgende forventninger, ses det, at der findes et institutionaliseret samspil på kulturområdet og på teknik- og miljøområdet og dermed, at korporatisme i overensstemmelse med Interest Group-skolens opfattelse kan findes på andre områder end de økonomiske, og

at det danske konsensusdemokratis tendenser til forhandlinger og kompromiser også gælder på det kommunale niveau.

Samtidig ses det, at institutionaliseringen er stærkest i casen omkring DBH, hvor flest økonomiske interesser gør sig. Politikområdet har altså en betydning for graden af korporatismen. Dette er desuden helt i overensstemmelse med de teoretiske forventninger, der gik på, at det tætteste samspil vil være på områder, hvor der er tale om specifik regulering af bestemte gruppers interessefelt og tekniske problemstillinger, kommunens fagfolk lettere vil kunne løse vha. interesseorganisationernes viden.

Desuden viser analysen, at Political Exchange-perspektivet i høj grad er et brugbart redskab, når variationer i samspillet mellem forvaltning og interesseorganisation skal forklares. Analysen har tydeliggjort, at sammenligner man kommuneplanlægningsafdelingens og kulturforvaltningens gevinster og omkostninger ved et samarbejdet, bliver det forklaret, hvorfor kommuneplanlægningen ville lide mest, hvis et samspil ikke eksisterede.

Afslutningsvis har analysen vist, at især organisationernes ressourcer og erfaringer fra tidligere spiller en væsentlig rolle. Disse faktorer har til dels været mulige at analysere vha. Political Exchange-perspektivet, men her vil det være muligt at lægge et andet fokus, hvis undersøgelser af det lokale niveau, igen skal undersøges.

6.3.3 Generaliseringer

Det har vist sig at Århus Kommune er speciel på især tre områder, der har betydning for muligheden for at kunne generalisere opgavens resultater til andre danske kommuner. Århus adskiller sig fra alle andre danske kommuner ved, at være magistratstyret. Derfor skal der tages forbehold for dette ift. andre danske kommuner, da det kan give nogle forskelle i forbindelse med den forvaltningsmæssige og politiske ledelse af de forskellige områder. Århus er desuden Danmarks næststørste by. Dette får også nogle implikationer, hvis der skal sammenlignes til andre kommuner, fordi en bys størrelse spiller ind ift. fx kultur, havnedrift og planlægning og byggeri som har været fokus i denne opgave. Århus adskiller sig endvidere ved at have vedtaget 'Århusmodellen' med vægt på inddragelse af borgere og herigennem interesseorganisationer. Andre kommuner har sikkert deres egne modeller for borgerinddragelse, men der skal tages højde for dette. Det uformelle samspil er svært

at generalisere, for det bl.a. er meget personafhængigt, men da udtalelserne om at *”Århus er en lille by, hvor alle kender alle.”* gik igen i alle fire interviews, må dette træk nogenlunde kunne overføres på kommuner der er mindre end Århus.

6.3.4 Samspillets konsekvenser:

Samspillets eksistens er ikke ensbetydende med, at det gør en forskel. Derfor vil jeg kort vurdere samspillets konsekvenser i de to cases ift. beslutningernes indhold, implementering og legitimitet.

I opgavens to cases har samspillet haft størst betydning for indholdet i beslutningerne omkring DBH. ATG har siddet ved til fem følgegruppemøder og derigennem givet forvaltningen informationer og modspil som har udmøntet sig ift. de oplæg forvaltningen har forelagt byrådet. I casen omkring kulturpolitikken kom Kultursamvirket for sent ind i processen og fik kun ændret nogle formuleringer og udtrykt deres utilfredshed.

De fire interview viser yderligere, at samspillet har haft betydning for implementeringen. Ved at deltage i samspillet bredes ejerskabet om en politik ud, og de inddragede parter tager et øget ansvar for beslutningerne og deres erfaringer tages med til næste gang deres skal samarbejdes. Således skal der ikke hver gang startes fra nul. Begge forvaltninger giver desuden udtryk for at benytte samspillet til, at legitimere beslutningerne. Både overfor borgerne, men også overfor medlemmerne af de to interesseorganisationer. Kultursamvirket giver da også udtryk for, at de i forbindelse med kulturpolitikken følte at de, mod deres vilje blev brugt til at legitimere den vedtagne politik.

7. Konklusion

Hvad handler samspillet så overordnet om på det lokale niveau? Kan man overhovedet benytte Political Exchange-perspektivet som forklaring på en eventuel variation? Jeg har i denne opgave fokuseret på kommunal korporatisme ved at analysere samspillet mellem to konkrete interesseorganisationer og forvaltninger i Århus Kommune. Opgavens teoretiske udgangspunkt har været Interest Group-skolen indenfor korporatismen, der anerkender, at korporative samspil kan finde sted uden for de økonomiske sektorer, og den del af lokal korporatismelitteraturen, der tilkendegiver, at korporatisme kan finde sted på kommunalt niveau.

Jeg har gennem min analyse af fire interviews med centralt placerede personer fra kulturforvaltningen, kommuneplanlægningsafdelingen, Kultursamvirket og Aarhus Transport Group gjort det klart, at der finder et institutionaliseret samspil sted mellem interesseorganisationer og forvaltning i Århus Kommune. Helt i tråd med forventningerne fra teorien, er det blevet konstateret, at det institutionaliserede samspil er tættest – både formelt og uformelt – i casen omkring DBH. Dette skyldes især områdets tekniske karakter og den omfattende lovgivning, der tilsiger bestemte faste procedurer for samspillet. Desuden har det vist sig, at organisationernes ressourcer i form af tid, politisk forståelse og økonomi spiller en central rolle for hvor tæt samspillet er.

Det har desuden vist sig, at variationen imellem de to politikområder i høj grad kan forklares vha. Political Exchange-perspektivet. Således vil der for kommuneplanlægningsafdelingen være flere omkostninger forbundet med et løst samspil med havnens interesser, end kulturforvaltningen oplever ved et uoptimalt samspil med et til tider passivt Kultursamvirke. Der er blevet argumenteret for, at samspillet har en konkret betydning for de trufne beslutninger i de to cases. Interesseorganisationernes inddragelse øger beslutningernes legitimitet, implementering og indhold, især igennem den viden de bidrager med.

Jeg mener derfor, at min opgave har bidraget med indsigt ift. den begrænsede korporatismeforskning på det lokale niveau – og svaret på opgavens overordnede spørgsmål bliver således – kommunal korporatisme er mulig i Århus Kommune.

8. Litteraturliste

Alle links er kontrolleret d. 16/6-09.

Litteratur:

- Binderkrantz, Anne (2005): *Magtens midler – Danske interesseorganisationer og deres indflydelsesstrategier*. Politica.
- Blom-Hansen, Jens & Daubjerg, Carsten (1999): *Magtens organisering – Stat og interesseorganisationer i Danmark*. Systime.
- Bull, Martin J. (1992): *The Corporatist Ideal-Type and Political Exchange*. Political Studies, pp. 255-272.
- Christensen, Jørgen Grønnegård *et al* (2007): *Politik og forvaltning*. Academica.
- Christiansen, Peter Munk (1997): *Stat og interesseorganisationer: Korporatisme som institution*. Politica, 29. årgang nummer 4., pp. 349-364.
- Christiansen, Peter Munk *et al* (2004): *Hvem skriver lovene? Interesseorganisationer og politiske beslutninger*. Aarhus Universitetsforlag.
- Christiansen, Peter Munk & Nørgaard, Asbjørn Sonne (2003): *Faste forhold – flygtige forbindelser, stat og interesseorganisationer i Danmark i det 20. århundrede*. Aarhus Universitetsforlag.
- Flick, Uwe (2002): *An Introduction to Qualitative Research*. Sage Publications, 2nd edition, pp. 172-189.
- Kvale, Steinar (1998): *Interview. En introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. Hans Reitzels Forlag, pp. 133-136.
- Lijphart, Arend (1999): *Patterns of Democracy – Government Forms and Performance in Thirty-Six Countries*. Yale University Press, pp. 171-185.
- Ronit, Karsten (Red.) (1998): *Interesseorganisationer i dansk politik*. Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Schmitter, Philippe C. (1974): *Still the Century of Corporatism?*. Review of Politics, 36: 1, pp. 85-131.

Links:

- ATG, A: Aarhus Transport Groups hjemmeside, Hvem er vi:
<http://www.aarhustransportgroup.dk/index.php?id=6>
- DBH, A: De bynære havnearealers hjemmeside, tidslinie:
<http://www.debynaerehavnearealer.dk/tidslinie.asp>
- DBH, B: De bynære havnearealers hjemmeside, historie:
<http://www.debynaerehavnearealer.dk/historie.asp>
- Planloven, A: Retsinformation.dk, planlovens formål:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=13152#Kap1>
- ÅK, A: Århus Kommunes hjemmeside: Kultursamvirkets hjemmeside:
http://www.aarhuskommune.dk/portal/borger/kultur_fritid/kultur/kultursamvirket
- ÅK, B: Århus Kommunes hjemmeside: Magistratens 2. afdeling, Bilag B – referat fra 5. møde i Følgegruppen:
[http://195.41.32.55/domino/jur/Jurdags.nsf/384388c35d01a23e4125662c003acf63/36d59428b960eca2c1256dab0044cb54/\\$FILE/c89kmoob741120h354117irkhe9ii0i31epn6aobiclgmopbi_.pdf](http://195.41.32.55/domino/jur/Jurdags.nsf/384388c35d01a23e4125662c003acf63/36d59428b960eca2c1256dab0044cb54/$FILE/c89kmoob741120h354117irkhe9ii0i31epn6aobiclgmopbi_.pdf)
- ÅK, C: Århus Kommunes hjemmeside: Styreform:
<http://www.aarhuskommune.dk/portal/politik/styreform>
- ÅK, D: Århus Kommunes hjemmeside: 'Århusmodellen':
http://www.aarhuskommune.dk/view/organisation/publikationer/view_col2_publicationer.htm?page=925136
- ÅK, E: Århus Kommunes hjemmeside: Støtte og puljer:
http://www.aarhuskommune.dk/portal/borger/kultur_fritid/kultur/stoette_og_puljer

Andet materiale:

- Århus Kommune, Kulturforvaltningen, Kultur og Borgerservice: *Århus Kommunes Kulturpolitik 2008-2011*. Kulturforvaltningen, Århus Kommune, pp. 3-63.